

Klima- teori sprekker

■ Ny Svalbard-forskning

Iskalde vinder fra nord gjør fjordene på Svalbard varmere og isfrie. Klimaendringene har fått skylden, men ny forskning har et annet svar på fenomenet.

OLE MAGNUS RAPP

Longyearbyen

Normalt skal blant annet Isfjorden og Kongsfjorden ha solid is allerede før årsskiftet, og den pleier å ligge til nærmere midtsommers. De to siste vintrene har fjordene vært uten is, noe svært få på Svalbard kan minnes har skjedd tidligere.

Ny forskning viser at iskald vind fra nord har fått Golfstrømmens nordligste armer til å endre kurs på Svalbards vestkyst. Det varmere vannet er presset inn i fjordene og er blitt inne-stengt bak terskler på havbunnen.

Vind. – Global oppvarming har fått skylden, men våre undersøkelser viser at vinden er hovedgrunn, litt assistert av varmere sjøvann fra sør, sier førsteamanuensis Frank Nilsen ved Universitets-senteret på Svalbard (UNIS).

Han arbeider med fysisk oseanografi og samarbeider med skotske forskere og med Norsk Polarinstitutt for å finne svar på ismysteriet.

Mediene har tatt de isfrie fjordene som bevis for at global opp-

varming har rammet Arktis. Spesielt Kongsfjorden ved «forskningsbyen» Ny-Ålesund har fått mye oppmerksomhet. Lokalt på Svalbard har folk vært mest opptatte av at manglende is har hemmet scooterferdselen.

Målte i havet. Like før jul i 2005 startet fenomenet. Sørlig vind førte til at lufttemperaturen steg med syv til ni grader over normalen for de siste ti årene. Dette fortsatte til 24. januar 2006. Da snudde vinden til nordlig og temperaturen falt raskt.

Forsker Frank Nilsen hadde sine hydrografiske måleinstrumenter flere steder og på flere dyp i Isfjorden og Kongsfjorden, og fulgte «dramaet» på nært hold.

– Begge undervannsriggene målte økt vanntemperatur og innstrømming av varmt vann fra Vest-Spitsbergen-strømmen, Golfstrømmens nordligste arm, forklarer Frank Nilsen.

Målingene viser også at den iskalde vinden presset vannet inn i fjordene, noe som normalt ikke skulle ha skjedd.

Trenger kulde. Dermed ble det varmere vannet inne-stengt og har holdt seg der siden.

– For å få det normale tilbake, må det bli ekstra kaldt over en lang periode, sier forskeren.

Foreløpig ser det ut til at fjordene fortsatt blir åpne. Den siste tiden har det vært mildt på Svalbard, noe som ikke er normalt for årstiden.

ole.magnus.rapp@aftenposten.no

Global oppvarming har fått skylden, men nye undersøkelser viser at vinden er hovedgrunn til unormalt varme fjorder på Svalbard. Her fra Isfjorden, som strekker seg inn til Longyearbyen.

ARKIVFOTO: OLE MAGNUS RAPP

POLARVINDEN påvirker retningen på deler av golfstrømmet. Konsekvensen er at golfstrømmen ender opp i fjordarmene på Svalbard og tiner bort isen der.

Kilde: UNIS

Aftenposten grafikk

«Begge undervannsriggene målte økt vanntemperatur og innstrømming av varmt vann fra Vest-Spitsbergen-strømmen, Golfstrømmens nordligste arm»

Frank Nilsen, forsker

Friskissvettis

Begynn nå!

Tilbudet gjelder nye medlemmer og ved kjøp av 1 års medlemskap.

Få treningsutstyr for kr. 800,-
www.friskissvettis.no/oslo

Trening fra kun 322,-/mnd